

Onderwerp

Vaststellen Erfgoedverordening Nijmegen 2021

Opsteller	Pauline Jansen	Collegebesluit	2 maart 2021
Programma	Cultuur en Cultureel erfgoed	Behandeldatum Raad	28 april 2021
Portefeuillehouder	N.P. Vergunst	Status	Openbaar

Samenvatting

De Monumentenverordening 2012 moest worden aangepast aan de Erfgoedwet, die op 1 juli 2016 van start is gegaan. In onze Monumentenverordening wordt nog naar de oude wetgeving verwezen. Daarnaast is het nu mogelijk ook gemeentelijke archeologische monumenten aan te wijzen. De nieuwe verordening is voorzien van een uitgebreide toelichting. Hierin worden alle spelregels rondom de gebouwde en archeologische monumenten en de beschermde stads- en dorpsgezichten uiteen gezet. Dit is op zo'n manier gedaan, dat de verordening kan worden ingeschoven in het door de gemeente op te stellen Omgevingsplan. Dit is op termijn verplicht na het van kracht worden van de Omgevingswet, een rijksregeling die 26 wetten in zich verenigt op het terrein van de omgeving, het milieu in zeer brede zin.

Voorstel

1. De Erfgoedverordening Nijmegen 2021 inclusief de bijlagen vast te stellen.
2. De Erfgoedverordening Nijmegen 2021 op de dag na bekendmaking in werking te laten treden, onder gelijktijdige intrekking van de Monumentenverordening 2012.

Aanleiding

Per 1 juli 2016 is de Erfgoedwet ingevoerd. Door deze wetwijziging is de Monumentenverordening 2012 op enkele punten achterhaald. Deze verordening moet aangepast worden om aan te sluiten bij de Erfgoedwet. In onze Erfgoedverordening wordt nog naar de oude wetgeving verwezen. In hoofdlijnen bevat de nu voorliggende Erfgoedverordening Nijmegen 2021 dezelfde bepalingen als de oude verordening als het gaat om het aanwijzen en beschermen van het Nijmeegse erfgoed.

Om te komen tot een nieuwe verordening heeft de modelverordening van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) als voorbeeld gediend. Daarmee sluiten we zoveel mogelijk aan op de landelijke systematiek en Erfgoedwet. Natuurlijk is de Nijmeegse unieke situatie hierin verwerkt.

Wijzigingen op grond van de Erfgoedwet zijn:

- 1- Het Rijk wil voorkomen dat belangrijke cultuurgoederen verdwijnen, bijvoorbeeld naar het buitenland. Daarom is in de Erfgoedwet een adviesplicht bij voorgenomen afstoting opgenomen. Ook voor gemeentelijke collecties is het in de erfgoedverordening mogelijk gemaakt deze aan te wijzen als cultuurgoederen. Daarmee is het mogelijk om gemeentelijke collecties, bijvoorbeeld BKR kunst, maar ook de gemeentelijke collectie in het Valkhof, te beschermen.
- 2- In de Erfgoedwet is een instandhoudingsplicht voor rijksmonumenten opgenomen. Een eigenaar moet zorgen dat zijn of haar rijksmonument zodanig onderhouden

wordt, dat behoud gewaarborgd is. Met de instandhoudingsplicht kan de gemeente een eigenaar aanspreken die zijn rijksmonument niet onderhoudt. De instandhoudingsplicht voor gemeentelijke monumenten is opgenomen in de Erfgoedverordening.

- 3- De Erfgoedwet anticipeert op de invoering van de Omgevingswet door overgangsrecht als gevolg waarvan delen van de Monumentenwet 1988 van kracht blijven, tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daarom is de Erfgoedverordening zowel gebaseerd op de Erfgoedwet als op de Monumentenwet 1988.
- 4- Archeologische waarden worden op grond van artikel 3.1.6. van het Besluit ruimtelijke ordening en artikel 5.2 van het Besluit omgevingsrecht beschermd via het ruimtelijke spoor: bestemmingsplannen en de uitgebreide afwijkingsprocedure op basis van artikel 2.12 van de Wabo. Wel willen we archeologische vindplaatsen op grond van de Erfgoedverordening aan kunnen wijzen als gemeentelijk monument.
- 5- In de vigerende verordening is het aanwijzen van monumenten opgenomen als raadsbesluit. De raad heeft in Nijmegen de kaders echter al vastgelegd in de Lijst van aandachtspanden. In de Erfgoedverordening maken we mogelijk dat de aanwijzingsbesluiten door het college worden genomen. Daarmee kunnen we meer monumenten aanwijzen en sneller de achterstand wegwerken. We zullen de raad met periodieke informatiebrieven op de hoogte te houden van de vorderingen.

Beoogde impact

Een actuele en compacte Erfgoedverordening, waarbij wordt aangesloten op landelijke en lokale trends en nationale wetgeving. De Erfgoedverordening zorgt voor het behoud van cultureel erfgoed.

Argumenten

1.1 De erfgoedverordening is verouderd

Aanpassing van de verordening is noodzakelijk vanwege de inwerkingtreding van de Erfgoedwet. In onze verordening op het gebied van erfgoed wordt nog naar de oude wetgeving verwezen en is de bescherming van (on)roerend cultureel erfgoed niet goed geregeld.

1.2 De erfgoedverordening voldoet aan de te stellen eisen.

Als uitgangspunt heeft de modelverordening van de VNG gediend. Het model is aangepast op de Nijmeegse situatie. Het gaat met name om de verschillende soorten monumenten en bijbehorende bescherming die Nijmegen van oudsher hanteert.

Kanttekeningen

1.1 Gemeentelijke verordening die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving gaan straks op in het omgevingsplan (nu nog bestemmingsplan).

In 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Regels over het aanwijzen en beschermen van gemeentelijke monumenten worden dan opgenomen in het omgevingsplan. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is echter al meerdere malen uitgesteld en is voor ons geen reden om nog langer te wachten met de actualisatie van ons beleid. Bovendien kan de inhoud van de nieuwe Erfgoedverordening straks als bouwsteen gebruikt worden bij het opstellen van ons omgevingsplan.

Financiën

Met de voorgestelde wijzigingen zijn geen financiële consequenties gemoeid.

Vervolg

Na vaststelling wordt de erfgoedverordening gepubliceerd op overheid.nl. Deze publicatie zal op de gebruikelijke wettelijke vastgestelde wijze plaatsvinden.

Na de vaststelling van de Erfgoedverordening zullen we ook starten met een aanwijzingsprogramma om de achterstand in het aanwijzen van gemeentelijke monumenten weg te werken.

Bijlagen

- 1) Erfgoedverordening Nijmegen 2021